

**İSTANBUL
TİCARET
ODASI**
— 1882 —

**İSTANBUL TİCARET ODASI
İSTANBUL'DA YABANCI YATIRIM ve SERMAYE
GÖSTERGELERİ
RAPORU
2023**

HAZIRLAYAN

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR
MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ
BİHTER BABAT-UZMAN

İÇİNDEKİLER:

- **YENİ KAYIT YAPAN FİRMALARDA YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DURUMU**

- **YENİ KAYITLAR**

- Sektörlere Göre Dağılım
- Kuruluş Türlerine Göre Dağılım
- Ülke Gruplarına Göre Dağılım
- Ülkelere Göre Dağılım
- Yabancı Sermaye Girişlerinin İlk Üç Ülke İtibariyle Sektörlere Göre Dağılımı
- Ortaklık Yapısına Göre Dağılım

- **2023 YILINDA KAYIT İPTALİ YAPTIRAN FİRMALARDA YABANCI YATIRIMCI ve SERMAYE DURUMU**

- **İPTAL EDİLEN KAYITLAR**

- İptal Nedenlerine Göre Dağılım
- Sektörlere Göre Dağılım
- Kuruluş Türlerine Göre Dağılım
- Ülkelere Göre Dağılımı

- **2023 YILINDA İSTANBUL’UN İLÇELERİNE GÖRE YABANCI YATIRIMCI VE SERMAYE DAĞILIMI**

- **YENİ KAYITLAR**

- **İPTAL EDİLEN KAYITLAR**

2023 YILINDA İSTANBUL'DA YABANCI SERMAYE YATIRIM GÖSTERGELERİ RAPORU

YENİ KAYIT YAPAN FİRMALARDA YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DURUMU

Yabancı sermaye yatırımları için Hazine Müsteşarlığı'ndan ön izin alma mecburiyetinin 2003 yılı Haziran ayında kaldırılmasından sonra yabancı sermayeli şirket kuruluşları ile ilgili istatistikî bilgiler ticaret siciline kayıt aşamasında derlenmektedir. Söz konusu çalışmamız bir yıllık süreç içerisinde İTO'da yeni kayıt ve iptal edilen firmalar esas alınarak hazırlanmış olup, mevzuat gereği Anonim Şirketlerde hisse devirleri tescile tabi olmadığından bu husus çalışmamıza yansıtılmamıştır.

Not: Söz konusu bu çalışmadaki oransal değerlerde, diğer gruplarla daha kolay mukayese yapılabilmesi için genel toplam içerisindeki payları dikkate alınmıştır.

YENİ KAYITLAR

İstanbul Ticaret Odası ticaret sicili kayıtlarına göre 2023 yılında 8.325 yabancı yatırımcı tarafından toplam 18.336.934.907 TL'lik sermaye tutarında şirket kurulmuştur.

İstanbul'daki yabancı sermayeli şirket kuruluşlarında, yabancı yatırımcı sayısı 2023 yılında 2022 yılına göre % 50,65 oranında azalmıştır. Bu oran 2022 yılında 2021 yılına göre % 45,61, 2021 yılında 2020 yılına göre % 18,36 oranında artmıştır.

Ortalama yabancı sermaye 2023 yılında 2.202.634,82 TL olarak gerçekleşmiştir.

Sektörlere Göre Dağılım

2023 yılında yeni kurulan şirketlerde yabancı yatırımcıların sayısal olarak en çok ilgi gösterdiği sektör 2.311 yatırımcı ve % 27,76 oran ile **Perakende** sektörü olmuştur. Bunu 1.681 yatırımcı ve % 20,19 oran ile **Hizmetler** sektörü; 670 yatırımcı ve % 8,05 oran ile **Tekstil** sektörü takip etmektedir. Bu üç ana sektör İstanbul'a gelen toplam yabancı yatırımcı sayısının % 56,00'sını oluşturmaktadır.

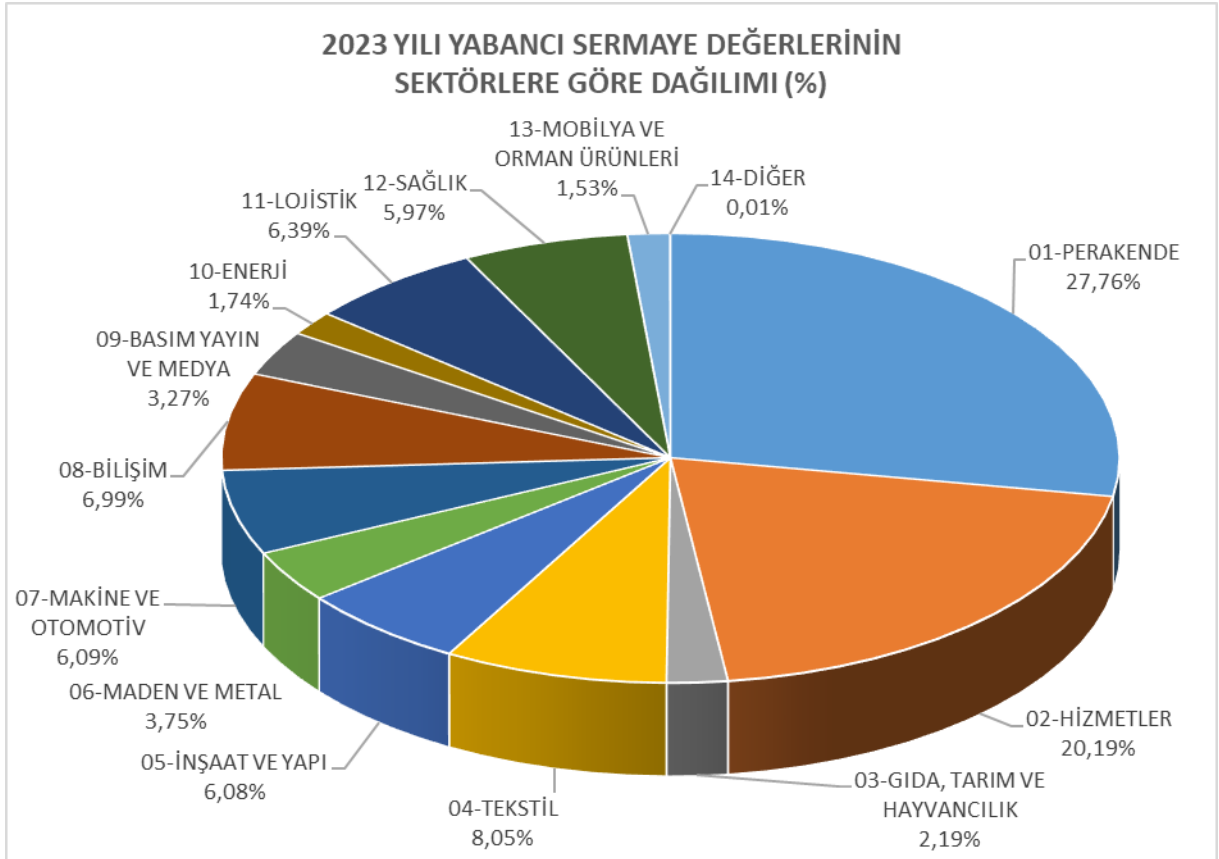
Aynı dönemde % 73,50 oran ile taahhüt edilen sermayenin en çok yoğunlaştığı tek sektör olarak **Hizmetler** sektörü ön plana çıkmaktadır. Bunu % 7,46 pay ve 1.367.807.709 TL sermaye ile **Perakende**, % 3,95 pay ve 723.952.425 TL sermaye ile **Makine ve Otomotiv** sektörleri izlemektedir.

Mobilya-Orman Ürünleri sektörü ise 127 yatırımcı ve % 0,34 sermaye payı ile hem sayı hem sermaye bakımından en az yatırım yapılan sektör olmuştur.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 1
2023 YILI SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA YABANCI YATIRIMCI
SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖR	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
01-PERAKENDE	2.311	1.367.807.709	27,76	7,46
02-HİZMETLER	1.681	13.477.293.987	20,19	73,50
03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	182	139.958.000	2,19	0,76
04-TEKSTİL	670	297.393.000	8,05	1,62
05-İNŞAAT VE YAPI	506	314.731.988	6,08	1,72
06-MADEN VE METAL	312	441.689.850	3,75	2,41
07-MAKİNE VE OTOMOTİV	507	723.952.425	6,09	3,95
08-BİLİŞİM	582	453.646.099	6,99	2,47
09-BASIM YAYIN VE MEDYA	272	210.826.500	3,27	1,15
10-ENERJİ	145	411.410.400	1,74	2,24
11-LOJİSTİK	532	225.330.450	6,39	1,23
12-SAĞLIK	497	209.654.000	5,97	1,14
13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	127	63.239.500	1,53	0,34
14-DİĞER	1	1.000	0,01	0,00
GENEL TOPLAM	8.325	18.336.934.907	100,00	100,00

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

Yabancı sermaye ortalamasına göre;

2023 yılında Odamıza kayıt yaptıran yabancı yatırımcıların taahhüt ettikleri toplam sermaye dikkate alındığında; yabancı yatırımcı başına düşen ortalama sermaye miktarı 2.202.634,82 TL'dir. Hizmetler sektörü tüm sektörler içinde 8.017.426,52 TL değer ile yabancı yatırımcı başına düşen ortalama sermaye değeri en fazla olan sektör olarak öne çıkmaktadır. 2.837.313,10 TL ortalama sermaye değeri ile Enerji sektörü ikinci; 1.427.914,05 TL ortalama sermaye değeri ile Makine ve Otomotiv sektörü üçüncü sırada yer almaktadır.

TABLO - 2
2023 YILI SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA SERMAYE

SEKTÖR	ORTALAMA SERMAYE (TL)
02-HİZMETLER	8.017.426,52
10-ENERJİ	2.837.313,10
07-MAKİNE VE OTOMOTİV	1.427.914,05
06-MADEN VE METAL	1.415.672,60
08-BİLİŞİM	779.460,65
09-BASIM YAYIN VE MEDYA	775.097,43
03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	769.000,00
05-İNŞAAT VE YAPI	621.999,98
01-PERAKENDE	591.868,33
13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	497.948,82
04-TEKSTİL	443.870,15
11-LOJİSTİK	423.553,48
12-SAĞLIK	421.839,03
14-DİĞER	1.000,00
GENEL TOPLAM	2.202.634,82

Kuruluş Türlerine Göre Dağılım

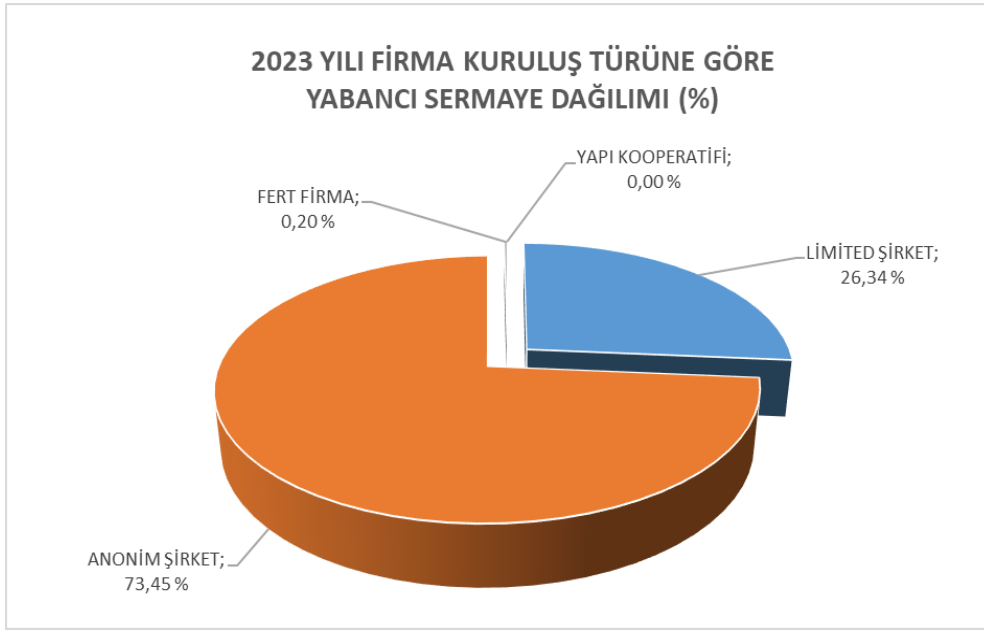
Firma nevilerine göre yabancı sermaye girişleri incelendiğinde Anonim Şirketler % 73,45'lik oran ve 13.468.785.233 TL sermaye girişi ile en fazla paya sahip kuruluş türü olarak ön plana çıktığı görülmektedir. Bunu % 26,34'lük sermaye payı ve 4.830.828.274 TL sermaye girişi ile Limited Şirket takip ederken; Fert Firma % 0,20'lik sermaye payı ve 37.321.300 TL sermaye girişi ile küçük bir paya sahiptir.

Yabancı yatırımcı sayısı itibariyle bakıldığında ise sıralama değişmektedir. İlk sırada 7.260 yatırımcı sayısı ile Limited Şirket yer alırken; bunu 880 yatırımcı sayısı ile Anonim Şirket izlerken, Fert Firma 184 yatırımcı sayısı ile yine üçüncü sırada yer almaktadır.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 3
2023 YILI İTİBARIYLA KURULUŞ TÜRÜNE GÖRE İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

NEVİ	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
ANONİM ŞİRKET	880	13.468.785.233	10,57	73,45
FERT FİRMA	184	37.321.300	2,21	0,20
LİMİTED ŞİRKET	7.260	4.830.828.274	87,21	26,34
YAPI KOOPERATİFİ	1	100	0,01	0,00
Genel Toplam	8.325	18.336.934.907	100,00	100,00

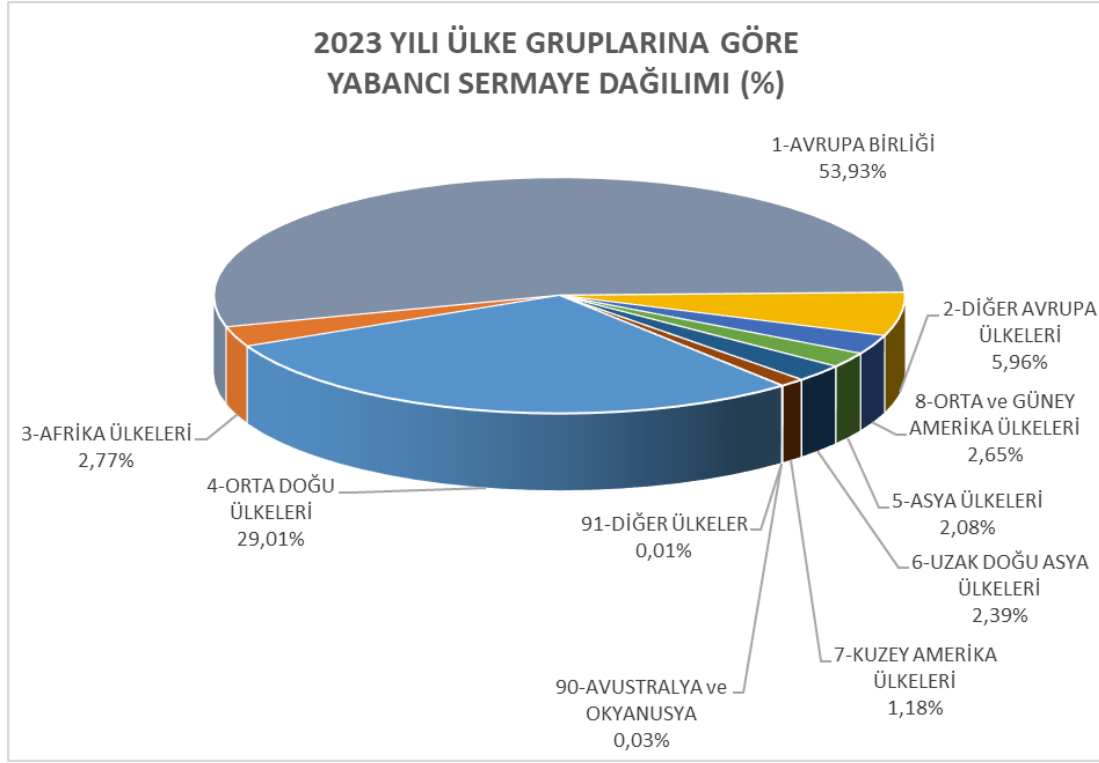
Toplam sermaye içerisinde en fazla yabancı yatırımcı payına sahip olan Limited Şirket kuruluşlarında, yatırımcıların ağırlıklı olarak % 25,48 pay ve 2.121 yatırımcı sayısı ile Perakende , % 17,59 pay ve 1.464yatırımcı sayısı ile Hizmetler sektöründe yoğunlaştıkları görülmüştür.

Sermaye açısından bakıldığında ise en fazla yabancı sermaye payına sahip olan Anonim Şirket kuruluşlarında, yatırımcıların ağırlıklı olarak % 67,67 pay ve 12.408.495.887 TL sermaye ile Hizmetler sektöründe yoğunlaştıkları görülmüştür.

Ülke Gruplarına Göre Dağılım

2023 yılı yabancı sermayeli şirket kuruluşlarında, yabancı yatırımcı sayısı itibariyle % 40,48’lik pay alan Orta Doğu Ülkeleri 3.370 yatırımcı sayısı ile ilk sırada yer alırken, sermaye sıralamasında Avrupa Birliği ülkeleri % 53,93 pay ve 9.888.490.755 TL sermaye ile ilk sırada karşımıza çıkmaktadır.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

Ülkelere Göre Dağılım

Sermaye değeri sıralamasına göre:

2023 yılında Birleşik Krallık ve Birleşik Arap Emirlikleri şirket kuruluşlarında en fazla yabancı sermaye ile yatırımda bulunan ilk iki ülke konumunda olup, taahhüt edilen toplam yabancı sermayenin % 67,51'ini kapsamaktadır.

Yabancı sermaye değerleri incelendiğinde; 142 Birleşik Krallık uyruklu yatırımcının firma kuruluşu için taahhüt ettikleri yabancı sermaye değeri toplam içerisinde 49,59 pay ile 9.093.574.380 TL'dir. 43 Birleşik Arap Emirlikleri uyruklu yatırımcı 3.285.507.082 TL sermaye ve 17,92 pay ile ikinci; 1.218 İran uyruklu yatırımcı 666.854.100 TL sermaye ve % 3,64 pay ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Birleşik Krallık uyruklu 40 yatırımcı % 47,73 pay ve 8.751.987.000 TL sermaye ile Hizmetler sektörüne, kuruluş türünde ise Anonim Şirket yatırımı yapmayı tercih ederek, toplam yabancı sermaye içerisinde ön plana çıkmaktadır.

Yabancı sermaye içinde ikinci sırada bulunan Birleşik Arap Emirlikleri uyruklu yatırımcılar, % 17,81 sermaye payı ve 3.266.007.082 TL sermaye değeri ile Hizmetler sektöründe yoğunlaşırken, ağırlıklı olarak Anonim Şirket türünde sermaye yatırımında bulundukları gözlemlenmektedir.

Üçüncü sırayı teşkil eden İran uyruklu yatırımcıların 189.112.500 TL sermaye değeri ile en fazla yatırımda bulunduğu sektör Hizmetler sektörü olurken, kuruluş türü itibarıyla Limited Şirketlere yöneledikleri görülmektedir.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

Yatırımcı sayısı sıralamasına göre;

İran ve Suriye uyruklu yatırımcılar önemli bir paya sahip olmakla birlikte; onları takip eden Rusya, Azerbaycan ve Almanya uyruklu yatırımcılar toplam % 44,31 oran ile yabancı ortaklık sıralamasında ilk beş sırayı oluşturmaktadır.

Bu ülkelerin sahip olduğu yatırımcı sayısı ve ortaklık payları sırasıyla şöyledir; 1.218 İran uyruklu yatırımcı % 14,63, 1.187 Suriye uyruklu yatırımcı % 14,26, 617 Rusya uyruklu yatırımcı % 7,41, 354 Azerbaycan uyruklu yatırımcı % 4,25, 313 Almanya uyruklu yatırımcı % 3,76 ortaklık payına sahiptir.

Aynı ülkeler sektör bazlı incelendiğinde; İran ve Almanya uyruklu yatırımcılar ağırlıklı olarak Hizmetler sektöründe yoğunlaşırken, Suriye, Rusya ve Azerbaycan uyruklu yatırımcıların ise Perakende sektörünü tercih ettikleri görülmektedir. Ortaklık sıralamasında ilk beşi oluşturan bu ülkelerin kuruluş türleri incelendiğinde ise tamamının Limited şirket türüne yöneldikleri ön plana çıkmaktadır.

TABLO - 4
2023 YILI ÜLKELER İTİBARI İLE İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

ÜLKE	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
BİRLEŞİK KRALLIK	142	9.093.574.380	1,71	49,59
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	43	3.285.507.082	0,52	17,92
İRAN	1.218	666.854.100	14,63	3,64
SURİYE	1.187	609.958.250	14,26	3,33
AZERBEYCAN	354	466.552.100	4,25	2,54
RUSYA	617	394.617.504	7,41	2,15
HOLLANDA	83	383.285.900	1,00	2,09
ÇİN	188	295.036.050	2,26	1,61
KAZAKİSTAN	59	224.863.950	0,71	1,23
ALMANYA	313	210.334.725	3,76	1,15
LÜBNAN	154	186.219.300	1,85	1,02
İSVİÇRE	36	181.684.950	0,43	0,99
İRAK	234	166.549.600	2,81	0,91
MISIR	247	132.215.475	2,97	0,72
AMERİKA	182	124.493.024	2,19	0,68
DİĞER	3.268	1.915.188.517	39,26	10,44
TOPLAM	8.325	18.336.934.907	100,00	100,00

İlk üç sektör sıralamasına göre;

% 73,50 sermaye payı ile kuruluşunda en fazla sermaye değeri barındıran **Hizmetler** sektöründe 40 Birleşik Krallık uyruklu yatırımcı, 8.751.987.000 TL sermaye ile ilk sırada yer alırken, bunu 15 Birleşik Arap Emirlikleri uyruklu yatırımcı 3.266.007.082 TL sermaye ile, 96 Rusya uyruklu yatırımcı 192.868.405 TL sermaye ile takip etmektedir.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO – 5
EN FAZLA YABANCI SERMAYEYE SAHİP İLK ÜÇ SEKTÖRÜN ÜLKELERE GÖRE
YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖR	ÜLKE	Genel Toplam İçinde Pay			
		YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
02-HİZMETLER					
	BİRLEŞİK KRALLIK	40	8.751.987.000	0,48	47,73
	BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	15	3.266.007.082	0,18	17,81
	RUSYA	96	192.868.405	1,15	1,05
	İRAN	304	189.112.500	3,65	1,03
	KAZAKİSTAN	9	182.129.000	0,11	0,99
01-PERAKENDE					
	SURİYE	298	160.272.200	3,58	0,87
	İRAN	269	145.342.400	3,23	0,79
	HOLLANDA	16	144.600.550	0,19	0,79
	AZERBEYCAN	78	89.287.000	0,94	0,49
	IRAK	82	83.490.000	0,98	0,46
07-MAKİNE VE OTOMOTİV					
	BİRLEŞİK KRALLIK	9	300.620.000	0,11	1,64
	SURİYE	90	66.184.200	1,08	0,36
	İRAN	70	60.842.500	0,84	0,33
	SİNGAPUR	2	54.200.000	0,02	0,30
	ERMENİSTAN	2	27.000.000	0,02	0,15

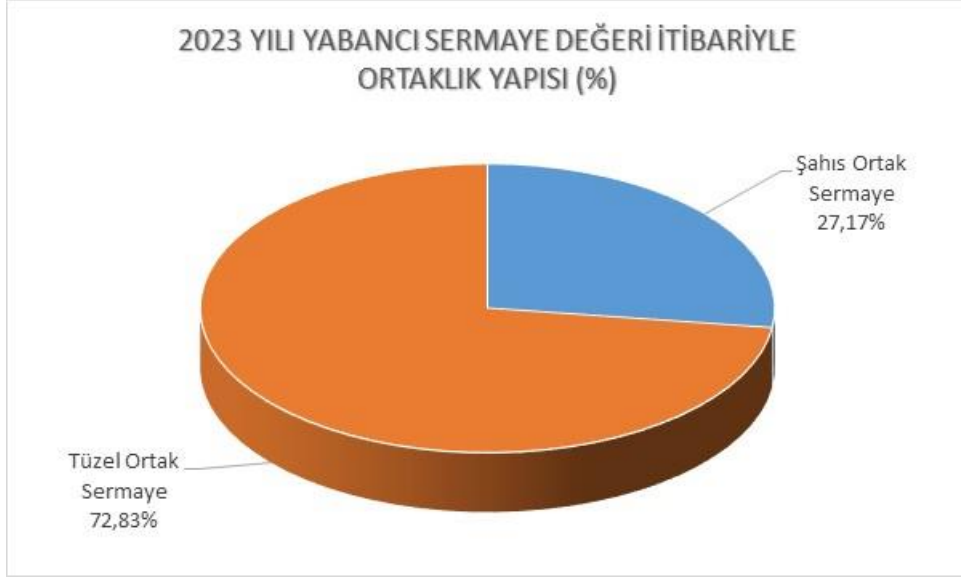
Ortaklık Yapısına Göre Dağılım

2023 yılında kurulan firmalara ortak olan yabancıların katılımlarında ağırlık şahıs ortaklığındadır. 8.325 yabancı yatırımcı sayısının 7.968'i şahıs, 357'si ise tüzel ortaklıklardan oluşturmaktadır. Toplam yabancı sermayenin % 95,71'i şahıs, % 4,29'u ise tüzel ortaklıklara aittir.

2023 yılında yabancıların iştirak ettiği firma kuruluşlarında Tüzel ortak sermayesi 13.354.899.781 TL, şahıs ortaklık sermayesi ise 4.982.035.126 TL'dir. Toplam yabancı yatırımlar sermaye durumuna göre incelendiğinde; Perakende, Gıda, Tekstil, İnşaat ve Yapı, Maden ve Metal, Bilişim, Basım Yayın ve Medya, Enerji, Lojistik, Sağlık ve Mobilya sektörlerinde şahıs ortaklık ön planda iken; Hizmetler ile Makine ve Otomotiv sektörleri tüzel ortaklık kapsamındadır.

Yabancı sermaye içerisinde ilk sırada yer alan Hizmetler sektörünün % 90,69'u tüzel ortaklık, Perakende sektörünün % 89,38'i şahıs ortaklık, Makine ve Otomotiv sektörünün ise % 54,79'u tüzel ortaklık sermayesi kapsamındadır.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 6
2023 YILINDA SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN
YABANCI YATIRIMCILARIN ORTAKLIK YAPISINDA SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖR	ŞAHIS ORTAK	ŞAHIS SERMAYE (TL)	TÜZEL ORTAK	TÜZEL SERMAYE (TL)	TOPLAM ORTAK	TOPLAM SERMAYE (TL)
01-PERAKENDE	2.285	1.222.564.759	26	145.242.950	2.311	1.367.807.709
02-HİZMETLER	1.621	1.254.902.505	60	12.222.391.482	1.681	13.477.293.987
03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	177	138.950.500	5	1.007.500	182	139.958.000
04-TEKSTİL	662	264.465.200	8	32.927.800	670	297.393.000
05-İNŞAAT VE YAPI	469	301.726.889	37	13.005.099	506	314.731.988
06-MADEN VE METAL	291	271.775.300	21	169.914.550	312	441.689.850
07-MAKİNE VE OTOMOTİV	461	327.318.700	46	396.633.725	507	723.952.425
08-BİLİŞİM	501	364.154.299	81	89.491.800	582	453.646.099
09-BASIM YAYIN VE MEDYA	259	197.221.500	13	13.605.000	272	210.826.500
10-ENERJİ	133	211.273.550	12	200.136.850	145	411.410.400
11-LOJİSTİK	500	174.849.425	32	50.481.025	532	225.330.450
12-SAĞLIK	485	195.352.000	12	14.302.000	497	209.654.000
13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	123	57.479.500	4	5.760.000	127	63.239.500
14-DİĞER	1	1.000	-	-	1	1.000
GENEL TOPLAM	7.968	4.982.035.126	357	13.354.899.781	8.325	18.336.934.907

Yatırımcı sayısı itibariyle 7.968 şahıs ortağın % 88,92'si Limited, % 8,76'sı Anonim Şirket, % 2,31'i Fert Firma kuruluş türlerinde yoğunlaşmaktadır. Bu ortaklık yapısında 4.982.035.126 TL tutarındaki şahıs yabancı sermayenin % 82,51'i Limited Şirket, % 16,74'ü Anonim Şirket, % 0,75'i Fert Firma kuruluş türüne aittir.

357 adet Tüzel ortağın % 50,98'i Anonim Şirket, % 49,02'si Limited Şirketlere yöneliktir. Bu ortaklık yapısında 13.354.899.781 TL tutarındaki tüzel yabancı sermayenin % 94,61'i Anonim Şirket, % 5,39'u Limited Şirketleri kapsamaktadır.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 7

**2023 YILI İTİBARI İLE KURULUŞ TÜRLERİ İTİBARI İLE İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN
YABANCI YATIRIMCILARIN ORTAKLIK YAPISINA GÖRE SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI**

SEKTÖR	ŞAHIS ORTAK	ŞAHIS SERMAYE (TL)	TÜZEL ORTAK	TÜZEL SERMAYE (TL)	TOPLAM ORTAK	TOPLAM SERMAYE (TL)
ANONİM ŞİRKET	698	833.877.251	182	12.634.907.982	880	13.468.785.233
LİMİTED ŞİRKET	7.085	4.110.836.475	175	719.991.799	7.260	4.830.828.274
ŞAHIS (FERT FİRMA)	184	37.321.300	-	-	184	37.321.300
YAPI KOOPERATİFİ	1	100	-	-	1	100
Genel Toplam	7.968	4.982.035.126	357	13.354.899.781	8.325	18.336.934.907

**2023 YILINDA KAYIT İPTALİ YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI ve SERMAYE DURUMU**

İPTAL EDİLEN KAYITLAR

2023 yılı içerisinde yabancı yatırımcılardan 2.840'ı çeşitli nedenlerden dolayı kayıtlarını iptal ettirmişlerdir. Bu oran geçen yıla göre sadece **% 0,39** oranında bir artış gösterirken, iptal edilen yabancı sermaye değerinde ise **% 20,77** oranında artış olarak karşımıza çıkmaktadır. İptal edilen sermaye değeri **kuruluşta kayda geçen toplam sermaye değerinin % 7,62'sini** oluşturmaktadır.

İptal Nedenlerine Göre Dağılım

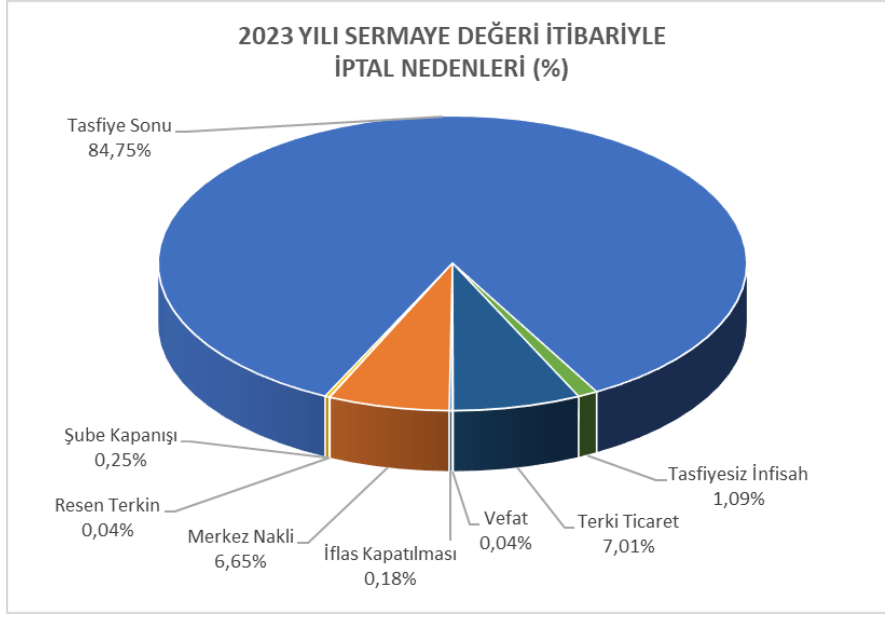
2023 yılında yabancı uyruklu sermayenin en önemli iptal nedeni şirketlerin tasfiye edilmesidir. Bu yolla kaydını sildiren 2.407 yabancı yatırımcının sermaye değeri, toplam iptal edilen yabancı sermayenin **% 56,20'sini** oluşturmaktadır.

TABLO - 8

**2023 YILI İTİBARI İLE İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCI YATIRIMCILARIN
İPTAL NEDENLERİNE GÖRE SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI**

İPTAL NEDENLERİ	İPTAL EDİLEN YABANCI YATIRIMCI SAYISI	İPTAL EDİLEN YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
Tasfiye Sonu	2.407	784.872.517	84,75	56,20
Tasfiyesiz İnfisah	31	348.672.835	1,09	24,97
Merkez Nakli	189	244.197.150	6,65	17,49
Terki Ticaret	199	14.041.625	7,01	1,01
İflas Kapatılması	5	4.584.125	0,18	0,33
Şube Kapanışı	7	99.200	0,25	0,01
Resen Terkin	1	21.325	0,04	0,00
Vefat	1	14	0,04	0,00
Genel Toplam	2.840	1.396.488.791	100,00	100,00

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

Sektörlere Göre Dağılım

Oda kaydının iptal edilme işlemlerinde yabancı sermaye değeri itibarıyla Sağlık sektörü % 32,78 pay ve 457.725.930 TL ile ilk sıradadır. Bunu % 12,80 pay 178.696.489 TL ile Perakende, % 12,77 pay 178.399.475 TL ile Makine ve Otomotiv sektörü izlemiştir.

Sağlık sektöründe iptal edilen sermaye değeri itibarıyla Tasfiyesiz İnfisah, Maden ve Metal sektöründe Merkez Nakli öne çıkarken, diğer tüm sektörlerde Tasfiye Sonu ilk sırada yer almıştır.

TABLO - 9
2023 YILINDA SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN
YABANCI YATIRIMCILARIN SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖR	İPTAL EDİLEN YABANCI YATIRIMCI SAYISI	İPTAL EDİLEN YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
01-PERAKENDE	763	178.696.489	26,87	12,80
02-HİZMETLER	566	113.777.105	19,93	8,15
03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	85	15.822.250	2,99	1,13
04-TEKSTİL	208	45.865.402	7,32	3,28
05-İNŞAAT VE YAPI	265	68.864.275	9,33	4,93
06-MADEN VE METAL	101	160.380.800	3,56	11,48
07-MAKİNE VE OTOMOTİV	154	178.399.475	5,42	12,77
08-BİLİŞİM	224	47.543.965	7,89	3,40
09-BASIM YAYIN VE MEDYA	117	18.121.775	4,12	1,30
10-ENERJİ	41	82.945.325	1,44	5,94
11-LOJİSTİK	149	26.393.525	5,25	1,89
12-SAĞLIK	145	457.725.930	5,11	32,78
13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	20	1.922.475	0,70	0,14
14-DİĞER	2	30.000	0,07	0,00
Genel Toplam	2.840	1.396.488.791	100,00	100,00

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

Kuruluş Türlerine Göre Dağılım

Limited Şirketlerde ortaklık sayısı ve sermaye değeri bakımından Tasfiye Sonu, Anonim Şirketlerde ortaklık sayısı bakımından Tasfiye Sonu, sermaye değeri bakımından ise Tasfiyesiz İnfisah nedeniyle kapanış ağırlıklı işlem olarak görmektedir.

Ülkelere Göre Dağılımı

2023 yılında kaydı iptal edilen yatırımcı sayısına göre ilk sırada 508 yatırımcı ile Suriye, 321 yatırımcı ile İran, 145 yatırımcı ile Irak takip etmiştir.

İptal edilen toplam sermaye değeri içerisinde ilk sırayı % 19,63 pay ve 274.117.880 TL ile 1 İrlanda uyruklu yatırımcı almaktadır. Bunu % 10,98 pay ve 153.312.475 TL ile Almanya, % 7,15 pay ve 99.825.800 TL ile Hong Kong izlemektedir.

Ortak sayısına göre değerlendirmede Suriyeli 423 yatırımcının tasfiye sonu nedeniyle kapanış yaptığı ve hepsinin Limited Şirket türünde olduğu anlaşılırken, sermaye sıralamasına göre ilk sırada yer alan 1 İrlanda uyruklu yatırımcının Tasfiyesiz İnfisah nedeniyle kapandığı ve Anonim şirket olduğu görülmektedir.

**İSTANBUL İLÇELERİNE GÖRE
YABANCI SERMAYE YATIRIM GÖSTERGELERİ
2023 YILI**

YENİ KAYITLAR

İstanbul Ticaret Odası ticaret sicili kayıtları İstanbul'un 39 ilçesi için incelendiğinde en fazla yabancı yatırımcı çeken ilçe olarak 986 yatırımcı sayısı ile **Fatih** ilçesi ilk sırada gelmektedir. Bunu 967 yatırımcı ile **Şişli**, 658 yatırımcı ile **Esenyurt** takip etmektedir. Bu üç ilçe İstanbul'a yatırım yapan yabancı yatırımcıların % 31,36'sını oluşturmaktadır.

Sermaye değerine göre incelendiğinde ise 10.119.967.450 TL sermaye değeri ile **Şişli** ilk sırada yer alırken, bunu 3.400.450.499 TL sermaye değeri ile **Sarıyer**, 646.721.900 TL sermaye değeri ile **Fatih** izlemektedir. İstanbul'a yapılan yabancı sermaye yatırımının % 77,26'sını bu üç ilçe teşkil etmektedir.

Hem yatırımcı sayısı ve hem de sermaye değeri bakımından en az tercih edilen 2 ilçe Adalar ve Çatalca olmuştur. Çatalca 2 yatırımcı ve 900.000 TL sermaye değeri ile Adalar ise 1 yatırımcı ve 200.000 TL sermaye değeri ile son sırada yer almaktadır. Hiç yabancı sermaye yatırımında bulunulmayan ilçe ise Şile ilçesi olmuştur.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 1
2023 YILI İLÇELER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇE	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
ŞİŞLİ	967	10.119.967.450	11,62	55,19
SARIYER	234	3.400.450.499	2,81	18,54
FATİH	986	646.721.900	11,84	3,53
ESENYURT	658	572.936.300	7,90	3,12
BAŞAKŞEHİR	434	471.001.224	5,21	2,57
KÂĞITHANE	426	346.705.875	5,12	1,89
BEŞİKTAŞ	204	271.076.985	2,45	1,48
BAĞCILAR	233	220.900.300	2,80	1,20
ATAŞEHİR	400	219.412.600	4,80	1,20
BAHÇELİEVLER	271	212.421.000	3,26	1,16
KADIKÖY	308	198.675.000	3,70	1,08
BAKIRKÖY	439	173.800.450	5,27	0,95
BÜYÜKÇEKMECE	156	150.743.000	1,87	0,82
ZEYTİNBURNU	252	142.037.850	3,03	0,77
BEYLİKDÜZÜ	321	135.940.350	3,86	0,74
Diğer	2.036	1.054.144.126	24,46	5,75
Genel Toplam	8.325	18.336.934.907	100,00	100,00

İlçeler sektör bazlı incelendiğinde; en fazla yabancı yatırımcı çeken ilçe olan Fatih ilçesinde 453 yatırımcının 381.773.900 TL sermaye değeri ile Perakende sektörüne yöneldiği dikkat çekmektedir.

En fazla yabancı sermaye yatırımı yapılan Şişli ilçesinde 202 yatırımcı ve 9.147.418.200 TL sermaye ile Hizmetler sektörünün ön plana çıktığı görülmektedir.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 2
EN FAZLA YATIRIM YAPILAN İLÇELERİN İLK ÜÇ SEKTÖR İTİBARIYLA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇE	SEKTÖR	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
ŞİŞLİ					
	02-HİZMETLER	202	9.147.418.200	2,43	49,89
	10-ENERJİ	27	276.302.850	0,32	1,51
	08-BİLİŞİM	87	242.681.500	1,05	1,32
	Diğer	651	453.564.900	7,82	2,47
	İlçe Toplamı	967	10.119.967.450	11,62	55,19
SARIYER					
	02-HİZMETLER	53	2.983.915.982	0,64	16,27
	07-MAKİNE VE OTOMOTİV	16	301.820.000	0,19	1,65
	11-LOJİSTİK	9	24.313.400	0,11	0,13
	Diğer	156	90.401.117	1,87	0,49
	İlçe Toplamı	234	3.400.450.499	2,81	18,54
FATİH					
	01-PERAKENDE	453	381.773.900	0,09	13,12
	02-HİZMETLER	194	110.673.100	0,09	0,15
	06-MADEN VE METAL	10	32.500.000	0,19	0,11
	Diğer	329	121.774.900	3,95	0,66
	İlçe Toplamı	986	646.721.900	11,84	3,53

Yabancı sermaye değeri verileri firma nevilerine göre incelendiğinde; en fazla yatırım yapılan ilçe olan Şişli ilçesi yatırımcı sayısı açısından Limited Şirket kuruluş türü, sermaye değeri açısından ise Anonim Şirket türünde yoğunlaştığı görülmüştür. Takip eden Sarıyer ve Fatih ilçelerinde ise hem sayı hem sermaye açısından Limited Şirket türü ön plana çıkmaktadır.

TABLO - 3
EN FAZLA YATIRIM YAPILAN İLÇELERİN KURULUŞ TÜRLERİ İTİBARIYLA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇE	NEVİ	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
ŞİŞLİ					
	ANONİM ŞİRKET	166	9.286.894.200	0,88	17,94
	FERT FİRMA	14	183.400	0,01	0,00
	LİMİTED ŞİRKET	787	832.889.850	1,92	0,60
SARIYER					
	ANONİM ŞİRKET	73	3.289.764.899	9,70	9,73
	FERT FİRMA	1	10.000	1,59	2,84
	LİMİTED ŞİRKET	160	110.675.600	0,23	0,02
FATİH					
	ANONİM ŞİRKET	14	4.355.000	0,17	0,02
	FERT FİRMA	28	2.487.500	0,34	0,01
	LİMİTED ŞİRKET	944	639.879.400	11,34	3,49

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

Toplam yabancı yatırım verileri içinde sermaye değeri sıralamasında öne çıkan Birleşik Krallık uyruklu 4 yatırımcı Şişli ilçesinde Hizmetler sektörüne yaptığı 8.689.930.000 TL sermaye yatırımı ile dikkat çekmektedir.

Yatırımcı sayısına göre ilk sırada yer alan Fatih ilçesine yatırım yapan 40 İran uyruklu yatırımcı 29.800.000 TL sermaye ile Perakende sektörünü tercih ettiği görülmüştür.

İPTAL EDİLEN KAYITLAR

2023 yılı içerisinde iptal edilen sermaye kayıtları incelendiğinde en çok kapanışın gerçekleştiği ilçe olarak Ataşehir karşımıza çıkmaktadır. 310.604.045 TL sermaye değeri ile 91 yabancı yatırımcı kaydını iptal ettirmiş olup, bunu 171.297.725 TL sermaye değeri ve 42 yatırımcı ile Ümraniye takip etmektedir.

Yatırımcı sayısı itibarıyla en fazla kapanışın gerçekleştiği ilçe 426 yatırımcı ve 89.839.500 TL sermaye ile Fatih ilçesi olurken, bunu 306 yatırımcı ve 92.070.316 TL sermaye ile Şişli izlemektedir.

TABLO - 4
2023 YILI İTİBARIYLA İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN
YABANCILARIN YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇE	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
ATAŞEHİR	91	310.604.045	3,20	22,24
ÜMRANİYE	42	171.297.725	1,48	12,27
ESENYURT	256	139.064.200	9,01	9,96
SARIYER	100	123.028.255	3,52	8,81
ŞİŞLİ	306	92.070.316	10,77	6,59
FATİH	426	89.839.500	15,00	6,43
ÜSKÜDAR	34	65.936.775	1,20	4,72
BAŞAKŞEHİR	201	65.059.650	7,08	4,66
BAHÇELİEVLER	88	46.994.225	3,10	3,37
KARTAL	39	32.196.250	1,37	2,31
BAKIRKÖY	103	31.317.800	3,63	2,24
BEŞİKTAŞ	71	27.018.325	2,50	1,93
BEYLİKDÜZÜ	106	26.035.200	3,73	1,86
BAĞCILAR	95	19.745.000	3,35	1,41
KADIKÖY	94	18.670.375	3,31	1,34
Diğer	788	137.611.150	27,75	9,85
TOPLAM	2.840	1.396.488.791	100,00	100,00

Toplam yabancı sermaye içinde % 32,78 pay ile en fazla iptalin gerçekleştiği sektör olan Sağlık sektörü incelendiğinde kapanışların 276.317.880 TL sermaye değeri ile Ataşehir ilçesinde yoğunlaştığı izlenmektedir. Makine ve Otomotiv sektörü ise 18.649.900 TL sermaye ile Ataşehir ilçesinde en çok kapanışın gerçekleştiği ikinci sektör olmuştur.

Yabancı yatırımcı sıralamasında kayıt iptallerinin en fazla olduğu ilçe olan Fatih ilçesinde 166 yatırımcı ve 44.690.400 TL sermaye değeri ile Perakende sektörü ön planda yer almaktadır.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 5
İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN
YABANCILARIN YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇE	SEKTÖR	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
ATAŞEHİR					
	12-SAĞLIK	5	276.317.880	0,18	19,79
	07-MAKİNE VE OTOMOTİV	4	18.649.900	0,14	1,34
	02-HİZMETLER	24	7.150.100	0,85	0,51
	Diğer	58	8.486.165	2,04	0,61
	İlçe Toplamı	91	310.604.045	3,20	22,24
FATİH					
	01-PERAKENDE	166	44.690.400	5,85	3,20
	02-HİZMETLER	76	10.545.600	2,68	0,76
	05-İNŞAAT VE YAPI	20	9.810.000	0,70	0,70
	Diğer	164	24.793.500	5,77	1,78
	İlçe Toplamı	426	89.839.500	15,00	6,43

En fazla sermaye iptalinin gerçekleştiği Ataşehir ilçesinde kapanan firmaların sermaye yoğunluğu Anonim Şirket türünde olurken, en fazla yatırımcı kaydının iptal edildiği Fatih ilçesinde Limited Şirket türünde olduğu görülmektedir.

TABLO - 6
İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCILARIN İLÇELER BAZINDA KURULUŞ TÜRLERİNE GÖRE
YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇE	NEVİ	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
ATAŞEHİR					
	ANONİM ŞİRKET	19	293.981.945	0,67	21,05
	LİMİTED ŞİRKET	67	11.421.800	2,36	0,82
	HOLDİNG	1	5.000.000	0,04	0,36
	FERT FİRMA	4	200.300	0,14	0,01
FATİH					
	LİMİTED ŞİRKET	369	83.579.000	12,99	5,98
	ANONİM ŞİRKET	16	3.650.000	0,56	0,26
	FERT FİRMA	41	2.610.500	1,44	0,19

Toplam sermaye değerine bakıldığında en fazla iptalin olduğu İrlanda uyruklu 1 yatırımcı 274.117.880 TL sermaye değeri ile Ataşehir ilçesinde ön plana çıkmaktadır. Bu yatırımcının Sağlık sektörüne yönelik gerçekleştirdiği kaydını iptal ettirdiği görülmüştür.

Kaydı iptal edilen yatırımcı sayısına göre değerlendirmede ilk sırada yer alan Suriyeli 135 yatırımcı ise 15.544.200 TL sermaye değeri ile en fazla kapanışı Fatih ilçesinde gerçekleştirmiştir. Bu yatırımcıların 49'u Perakende sektöründe, 30'u ise Hizmetler sektöründe olan kayıtlarını iptal ettirmişlerdir.

İTO STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
İSTATİSTİK BİRİMİ

TABLO - 7
İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCILARIN ÜLKE BAZINDA İLÇELERE ve SEKTÖRLERE
GÖRE YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

UYRUK	İLÇE	MESLEK	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
					Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
İRLANDA						
	ATAŞEHİR					
			1	274.117.880	0,04	19,63
SURİYE						
	FATİH					
		01-PERAKENDE	49	5.211.300	1,73	0,37
		02-HİZMETLER	30	4.110.000	1,06	0,29
		04-TEKSTİL	18	3.125.300	0,63	0,22